

Fișa disciplinei

Introducere în geopolitică

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	de Studii Internaționale și Istorie Contemporană
1.4 Domeniul de studii	Studii de Securitate
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Studii de Securitate

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	Introducere în geopolitică						
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Dacian Duna						
2.3 Titularul activităților de seminar	Asist. dr. Dragoș Șamșudean						
2.4 Anul de studiu	2	2.5 Semestrul	3	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7. Felul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					25
Tutoriat					0
Examinări					4
Alte activități:					
3.7 Total ore studiu individual	69				
3.8 Total ore pe semestru	125				
3.9 Numărul de credite	25				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	-
4.2 de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	-
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	-

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<ul style="list-style-type: none">- Aplicarea fundamentelor teoriilor sociale și politice în înțelegerea, analizarea și evaluarea organizării socio-politice;- Elaborarea și comunicarea unor planuri și proiecte în domeniul asigurării securității;- Utilizarea metodologiilor de analiză și decizie în domeniul securității;- Interpretarea și valorificarea eficientă a informațiilor în organizațiile publice și private.
--------------------------------	---

Competențe transversale	<ul style="list-style-type: none"> - Gestionarea informațiilor specifice rezolvării sarcinilor complexe în context (receptarea, transmiterea, prelucrarea, stocarea informațiilor în documente de profil), inclusiv prin utilizarea la nivel avansat a unei limbi de circulație internațională și, la nivel mediu sau avansat, a unei a doua limbi străine; - Demonstrarea aptitudinilor de înțelegere a funcționării sistemului de securitate a informațiilor atât ca evoluție istorică, cât și ca adaptare la situații complexe cu care se confruntă societatea, organizațiile și indivizii; - Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară corespunzătoare diverselor paliere ierarhice
--------------------------------	--

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Înțelegerea modului în care spațiul (teritoriul) influențează comportamentul strategic al actorilor statali și non-statali și competiția lor pentru resurse, modul în care politica a fost și este informată prin geografie de către cei care se autodefinesc utilizând apelativul de geopoliticieni. Cursul analizează critic uzul și abuzul de terminologie geopolitică pentru a justifica și/sau a ascunde relațiile de putere între națiuni, dar și între alte entități supranaționale, internaționale sau transnaționale. Sunt analizate atât prelinsele perspective obiective, cât și reprezentările sociale ale spațiilor politico-geografice și ale comunităților umane care le populează.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - prezentarea școlilor de geografie politică, geopolitică și geostrategie relevante; - formarea abilităților necesare geopoliticianului: dezvoltarea hărții mentale, în acord cu realitățile geografiei politice și umane; abilitatea de a înțelege jocurile de putere care caracterizează politica mondială; cunoașterea geopoliticii structurale, formale, practice și populare; - înțelegerea raporturilor dintre geopolitică, geostrategie și geoeconomie; - Analiza geopolitică a regiunilor de interes (geopolitica regională); - Înțelegerea de către studenți a evoluțiilor din mediul de securitate internațional contemporan din perspectivă geopolitică; - dezvoltarea unei metode de cercetare geopolitică, aplicată la studii de caz naționale și regionale.

8. Conținut

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Noțiuni introductive (I): cunoașterea mediului; harta mentală a indivizilor și grupurilor; elemente de cartografie; interpretări ale hărților geopolitice ale lumii.	Expunere, argumentare, prelegerea, conversație euristică	
2. Noțiuni introductive (II): Determinarea domeniului de cercetare; delimitări conceptuale: geografie politică, geopolitică, geostrategie, geoistorie, geocultură, geoeconomie; metodologia geopoliticii.	Expunere, argumentare, prelegerea, conversație euristică	
3. Școala geopolitică germanică sau organicistă (I): origini și influențe intelectuale; context istoric; nașterea antropogeografiei (Fr. Ratzel)	Expunere, argumentare, prelegere	
4. Școala geopolitică germanică sau organicistă (II): nașterea geopoliticii (R. Kjellen); nașterea	Expunere, argumentare, prelegere	

geostrategiei - afirmarea școlii de la Munchen (K. Haushofer); compromiterea geopoliticii sub influența nazismului		
5. Teorii și proiecte geopolitice în prima jumătate a secolului XX; proiectele puterilor Axei; strategii geopolitice sovietice; strategia americană de Containment.	Expunere, argumentare, prelegere	
6. Școala geopolitică anglo-saxonă (I): Alfred Mahan și triumful strategiei navale; De Severski și rolul puterii aeriene în afirmarea strategiei militare americane.	Expunere, argumentare, prelegere	
7. Școala geopolitică anglo-saxonă (II): de la Teoria Hearlandului (H. Mackinder) la Teoria Rimlandului (N. Spykman); concepte moderne (S.B. Cohen și Z. Brezinski)	Expunere, argumentare, prelegere	
8. Școala geografică și geopolitică franceză: paradigma vidaliană; paradigma lacostiană și apariția geopoliticii alternative (critice)	Expunere, argumentare, prelegere	
9. Școala geopolitică rusă: Rusia între opțiunea occidentalistă (D. Trenin) și opțiunea eurasianistă (A. Dughin)	Expunere, argumentare, prelegere	
10. Geostrategia nucleară: Vectorii geostrategiei nucleare, conflictele în Războiul Rece, descurajarea strategică reciprocă, strategia de îngrădire, arsenalele nucleare, clubul nuclear	Expunere, argumentare, prelegerea	
11. Curente geopolitice și geostrategice în timpul Războiului Rece: Nealiniera, fronturile revoluționare, terorismul internațional, dimensiunea geopolitică a conflictelor regionale, geopolitică de apartheid, geopolitică integrării, geopolitică și geoeconomie	Expunere, argumentare, prelegerea, conversație euristică	
12. Analiza geopolitică a regiunilor Terrei după Războiul Rece: Geocultura, geopolitică centrului și a periferiei, geopolitică civilizațiilor, economia-lume, geoeconomia.	Expunere, argumentare, prelegerea, conversație euristică	
13. Analiza evoluției geopoliticii contemporane: geopolitică Marilor Puteri	Expunere, argumentare, prelegerea, conversație euristică	
14. Geopolitică globală - previziuni pe termen scurt, mediu și lung	Expunere, argumentare, prelegerea, conversație euristică	
Bibliografie		
<ol style="list-style-type: none"> 1. CLAVAL, Paul, <i>Geopolitică și geostrategie: gândirea politică, spațiul și teritoriul în secolul al XX-lea</i>, editura Corint, București, 2001 (BCU, Biblioteca Americană). 2. DODDS, Klaus, ATKINSON, David (ed.), <i>Geopolitical Traditions: A Century of Geopolitical Thought</i>, ed. Routledge, Londra, New York, 2000. 3. NEGUȚ, Silviu, <i>Geopolitică. Universul puterii</i>, ed. Meteor Press, București, 2008 (BCU, Biblioteca Fac. de Geografie). 4. TUATHAIL, Gearóid Ó., <i>Critical Geopolitics: the Politics of Writing Global Space</i>, Routledge, Londra, 1996 (Biblioteca Fac. de Geografie). 5. TUATHAIL, Gearóid Ó., DALBY, Simon, ROUTLEDGE, Paul (ed.), <i>The Geopolitics Reader</i>, Taylor & Francis e-Library, 2003. 		

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Metodologia de cercetare a geopoliticii: elemente de cartografie; instrumente de lucru ale geopoliticianului; documentarea geopolitică.	Problematizare, conversație euristică, dezbateri interactive	
2. Construirea unui raport de cercetare abordând "condiția geopolitică" a unui stat (documentar geopolitic de țară)	Problematizare, conversație euristică, dezbateri interactive	
3. Geopolitica regională: integrarea europeană și euroatlantică	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
4. Geopolitica regională: fosta Iugoslavie și Balcanii de Vest; Rusia și fostul spațiu sovietic	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
5. Geopolitica regională: Germania și Noua Ostpolitik	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
6. Orientul Mijlociu: Israelul - portavionul occidental din mijlocul lumii arabe?	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
7. Spațiul geopolitic arab: cele 4 articulări ale lumii arabe	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
8. Zona Golfului și strâmtoarea Ormuz; Golful Aden și strâmtoarea Bab-el-Mandeb	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
9. Încercuirea geopolitică a Iranului; Turcia: între opțiunea euro-atlantică și opțiunea neo-otomană.	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
10. Geopolitica Asiei Centrale: Uzbekistan - noul pivot central al regiunii?	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
11. Conflicte geopolitice în Asia-Pacific: Marea Chinei de Sud; Coreea de Nord-Coreea de Sud;	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
12. Conflicte geopolitice în Indo-Pacific: India vs. Pakistan; India vs. China	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
13. Regiunile polare; controlul resurselor de apă; controlul resurselor de hidrocarburi; spațiul cosmic și spațiul virtual	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	

14. Confrontări geopolitice între Marile Puteri ale secolului XXI: SUA vs. China; SUA vs. BRICS; Vest vs. Rest	dezbateri interactive; problematizare; prezentare teme de referat	
--	---	--

Bibliografie (selectată în funcție de teme):

1. AGNEW, John, *Geopolitics: revisioning world politics*, editura Routledge, Londra și New York, 1999.
2. AGNEW, John, *Making Political Geography*, ed. A Hodder Arnold Publication, 2002 (Biblioteca Fac. de Geografie).
3. BĂDESCU, Ilie, *Geopolitică, globalizare, integrare*, editura Mica Valahie, București, 2003 (BCU).
4. BLIN, Arnaud; CHALIAND, Gerard; GERE Francois (coord.), *Puteri si influente: Anuar de geopolitica si geostrategie 2000-2001*, Corint, Bucuresti, 2001 (BCU).
5. BODOCAN, Voicu, *Geografie politică*, Presa Universitara Clujeana, Cluj-Napoca, 1997 (BCU).
6. BRZEZINSKI Zbigniew, *Triada Geostrategică – Conviețuirea cu China*, Europa, Rusia, Editura Historia, București, 2006.
7. BRZEZINSKI, Zbigniew, *Marea tabla de sah: suprematia americana si imperatiile sale geostrategice*, Univers Enciclopedic, Bucuresti, 2000 (BCU, Biblioteca de Studii Europene).
8. CHAUPRADE, Aymeric, THUAL, François, *Dicționar de geopolitică*, Corint, București, 2003.
9. DUFOUR Jean-Louis, *Crizele Internaționale – De la Beijing 1900 la Kosovo 1999*, Editura Corint, ediția 3, București 2001.
10. DUGIN, Alexander, *Bazele geopoliticii*, București, 2011.
11. FRIEDMAN, George, *Methodology of Geopolitics*, part I, Stratfor, 2008.
12. GÂRZ Florian, *De la Atlantic la Urali. Renașterea Europei*, Casa Editorială Odeon, București, 2001.
13. HLIHOR, Constantin, *History and Geopolitics in the 20th Century Europe*, București, Editura Academiei de Înalte Studii Militare, 1999.
14. KAPLAN Robert D., *Politici de război*, Editura Politrom, București, 2002.
15. POSEA C-tin, *Balkanii, zonă de interes geopolitic și geostrategic*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 1999.
16. ROSENBERG, Mike, *Strategy and Geopolitics: understanding global complexity in a turbulent world*, Emerald Publishing Limited, 2017.
17. TAYLOR, Peter J.; FLINT, Colin, *Political Geography. World-Economy, Nation-State and Locality*, editura Prentice-Hall, Harlow, 2000.
18. TUNANDER, Ola et al., *Geopolitics in Post-Wall Europe: Security, Territory and Identity*, Prio-Sage, Oslo, 1997 (Fac. de Ist. Mod., Biblioteca Fac. de Geografie etc.).

Websituri recomandate:

Revista Geopolitica (Asociația Ion Conea din București):

<https://www.geopolitic.ro/in/revista-geopolitica/>

Stratfor: www.stratfor.com

Geopolitical Monitor: <https://www.geopoliticalmonitor.com/>

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina a fost elaborată în concordanță cu lucrările din domeniu, publicate în țară și străinătate; Unele teme din cadrul cursului cuprind aspecte relevante, ce fac obiectul preocupărilor instituțiilor de profil sau al unor conferințe științifice internaționale, inclusiv dezbateri în cadrul revistelor de circulație internațională.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<ul style="list-style-type: none">- cunoașterea celor mai importante teorii și proiecte geopolitice;- cunoașterea evoluției în plan geopolitic a actorilor relevanți ai sistemului internațional;- capacitatea de a utiliza metodele geopoliticii și a analiza și interpreta evoluția politicii internaționale pe baza fundamentelor acestei discipline.	Examen scris sub formă de chestionar	60%
10.5 Seminar/laborator	<ul style="list-style-type: none">- capacitatea de analiză și sinteză geopolitică;- capacitatea de a interpreta corect hărțile geopolitice și strategice;- capacitatea de a comunica/prezenta într-o manieră profesionistă informațiile analizate;- capacitatea de a interpreta codurile geopolitice ale statelor și reprezentările mentale ale spațiilor geografice.	<ul style="list-style-type: none">- redactarea și prezentarea unui documentar geopolitic de țară;- participarea activă la dezbateri.	40%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none">- cunoașterea principalelor teorii și planuri dezvoltate de școlile de geopolitică relevante (germană, anglo-saxonă, franceză, rusă);- prezența activă la cel puțin 75% din seminarii.			

Data completării
18.09.2023

Semnătura titularului de curs
Lect. univ. dr. Dacian Duna

Semnătura titularului de seminar
Asist. dr. Dragoș Șamșudean

Data avizării în departament
28.09.2023

Semnătura directorului de departament
Conf. univ. dr. Claudiu Marian

